O KornjaÄ□ama
Category : Ostalo
Published by Marijan on 09-Jul-2008 19:40

OpÄ□enito o kornjaÄ□ama

KornjaÄ□e (Testudines, ranije Testudinata i Chelonia) postoje veÄ□ duÅ¾e od 250 milijuna godina. Na Zemlji postoji malo manje od 300 razliÄ□itih vrsta i od prilike 450 podvrsta. Od toga su sedam morskih, od prilike 250 vrsta Å¾ivi u slatkoj vodi ili Å¾ive terestriÄ□no kao na primjer Geoemyda spengleri, Terrapene carolina, i sliÄ□no, a ostatak Å¾ivi na kopnu. KornjaÄ□e se ubrajaju u gmazove i bile su na Zemlji još prije nego što su se razvili veliki dinosauri . Sposobnost prilagoÄ□avanja kornjaÄ□a, Ä□iji su najbliÅ¾i srodnici krokodili i ptice, osigurala im je postojanje do današnjih dana.

Emys blandingii

Geoclemys hamiltonii

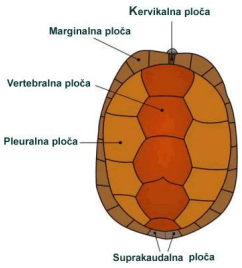
Rasprostranjenost

Sa izuzetkom polarnih podruÄ□ja, kornjaÄ□e Å¾ive na svim kontinentima, u pustinjama morima, rijekama, moÄ□varama i na kopnu, a najviše ih ima u podruÄ□jima umjerene klime i tropa. NaroÄ□ito su brojne vrste u sjevernoj i juznoj Americi i Jugoistocnoj Aziji.

ObiljeÅ¾ja

Oklop: sve kornjaÄ□e se odlikuju oklopom koji je u Å¾ivotinjskom svijetu jedinstven. Sastoji se od leÄ□nog (karapaks) i trbušnog (plastron) dijela, koji su meÄ□usobno

spojeni svojevrsnim koštanim "mostom". U svom donjem dijelu oklop je masivne koštane grade, koji se razvio od kraljeÅ¾nice, rebara i karlicnih kostiju. Preko tog koštanog sloja nalazi se sloj koÅ¾e. Kod kornjaÄa s tzv. mekim oklopom je taj sloj koÅ¾ast, dok se kod ostalih vrsta preko koÅ¾e razvio tipiÄan ploÄasti oklop graÄen od kreatina. PloÄe se dijele na grupe (leÄne, postrane, rubne, repne itd ovisno na kojem dijelu se nalaze), ali se vrlo Äesto dogaÄa da se neki primjerak izleÅ¾e s nekim abnormalnostima tih ploÄica. To se dogaÄa kako u prirodi tako i u uzgoju, a Äini se, da su uzrok neki uvjeti u razdoblju inkubacije jaja.

Prehrana: Suvremene kornjaÄe nemaju zube. RaspolaÅ¾u snaÅ¾nim "aparatom" za hranjenje koji se razvio od Äeljusnih kostiju. Fosilne kornjaÄe još imaju zube, ali su se tijekom evolucije izgubili a zamijenjeni su preoblikovanim Äeljustima. Kao i svi drugi gmazovi ni kornjaÄe ne Å¾vaÄu hranu nego gubicom otkidaju komade, pomaÅ¾uÄi si pri tome prednjim udovima.

Kretanje: I na kopnu i u vodi kornjaÄe se kreÄu krivudavo - tipiÄno za gmazove. Pri tome se oslanjaju na oklop što im u vodi smanjuje potrošnju energije. Na kopnu njihovo kretanje cesto djeluje vrlo nespretno. Morskovodnice su razvile meÄu gmazovima jedinstven naÄin kretanja. Mašu prednjim udovima koji su se razvili tako da jako podsjeÄaju na peraje. Na taj naÄin pod vodom postiÅ¾u dosta veliku brzinu uz optimalnu potrošnju energije, što im omoguÄuje prevaljivanje velikih udaljenosti. I udovi kopnene i slatkovodne kornjaÄe pokaziju, da su se prilagodili svom Å¾ivotnom prostoru. Tako se kod veÄine moÅ¾e utvrditi povezanost s vodom jer imaju manje ili više izraÅ¾ene plivaÄe koÅ¾ice.

VeliÄina: Pored velikog broja vrsta Äija se veliÄina kreÄe izmedu 10 i 30 centimetara, tu su još i morske kornjaÄe , i divovske kornjaÄe s otoÄja Galápagos i sa Sejšela Äija duÅ¾ina oklopa moÅ¾e doseÄi i više od metra.

Osjetila:

- KornjaÄe vide jako dobro, a u mraku bolje nego ljudi. I bolje razlikuju boje od ljudi jer, kao i svi gmazovi imaju Äetiri receptora za vid. Kretanjem oÄnih jabuÄica postiÅ¾e i prostorno i panoramsko vidno polje.
- NaroÄito im je izraÅ¾eno osjetilo mirisa. Kad se vidi kornjaÄu kako izraÅ¾eno "pumpa" vratom, to ne znaÄi da je zapuhana od napora, nego da upravo "njuška" jer se njen organ njuha nalazi u grlu. Mirisom raspoznaje jestivu hranu a i prepoznaje tlo u koje moÅ¾e zakopati svoja jaja.
- KornjaÄe nemaju vanjsko uho. Ne Äuju ni pribliÅ¾no tako dobro kao ljudi. Umjesto toga, osjete duboke vibracije u svojoj okolini.

Glasanje: Osim tijekom parenja, kornjaÄe su uglavnom nijeme. Izuzetak je reakcija na strah: uvlaÄi glavu u oklop i pritom ispušta siktav glas koji podsjeÄa na frktanje. Kad traÅ¾e mjesto pogodno za polaganje jaja, Å¾enke se glasaju sliÄno kao muÅ¾jaci tijekom parenja. Taj glas nalikuje stenjanju.

Inteligencija: Spoznajne sposobnosti kornjaÄa mogu se mjeriti s onima drugih gmazova. Tako pamte mjesta s hranom, kao i putove za bijeg. Imaju izraÅ¾en i osjeÄaj za orijentaciju, ali ne tako dobro kao sisavci. Najinteligentinija KornjaÄa je vjerovatno AmeriÄka Glyptemys insculpta. Predpostavlja se da se njena inteligencija moÅ¾e usporediti sa inteligencijom štakora

DuÅ¾ina Å¾ivota: Ovisno od vrste KornjaÄe mogu Å¾ivjeti jako dugo. Divovske kornjaÄe s otocja Galápagos mogu doÅ¾ivjeti i više od 200 godina. Neke americke kornjaÄe Å¾ive duÅ¾e od 100 godina i time, s razlogom, uÅ¾ivaju glas Metuzalema u svijetu Å¾ivotinja. Neki primjerci su dokazano doÅ¾ivjeli starost od 180 godina.

Cuora mccordi

Emydura subglobosa

NaÄin Å¾ivota

TipiÄni dan jedne kornjaÄe sastoji se od potrage za hranom i, kod gotovo svih vrsta, izlaganja suncu. Ovo zadnje sluÅ¾i reguliranju tjelesne temperature kao i, vjerojatno, prihvaÄanju UV-zracenja. U klimatski umjerenom podruÄju pa sve tamo do pustinjskog godišnja doba odreÄuju Å¾ivotni ritam kornjaÄa. One se zimi zakopavaju ili veÄ prema vrsti traÅ¾e sklonište pod vodom, gdje iduÄe mjesece provode dijelom ukoÄene, "smrznute". Neke se vrste jednako tako povlaÄe i za vrijeme velikih ljetnih vruÄina.

Prehrana: KornjaÄe mogu biti biljojedi kao i mesojedi. Medutim, svima je zajedniÄka potreba za hranom bogatom kalcijem koju trebaju za gradnju oklopa. Da bi mogle resorbirati kalcij, kornjaÄe trebaju vitamin D3. Do danas se ne raspolaÅ¾e detaljiranim spoznajama o tome, kako kornjaÄe uspijevaju "pokriti" svoju veliku potrebu za vitaminom D3.

RazmnoÅ¾avanje: Razika izmeÄu spolova moÅ¾e se relativno lako utvrditi. Spolni otvor se kod Å¾enki uvijek nalazi bliÅ¾e oklopu nego kod muÅ¾jaka. Dok neke vrste kornjaÄa izvan razdoblja parenja veÄi dio godine provode odvojeno po spolovima u razliÄitim ekološkim nišama, u vrijeme parenja nalaze put jedni do drugih. Kod vrsta koje Å¾ive u podruÄju umjerene klime, vrijeme parenja je u proljece i u jesen. Kod vrsta koje Å¾ive u tropskim i subtropskim podruÄjima, vrijeme parenja ovisi o vlaÅ¾nosti zraka, što jako oteÅ¾ava uzgoj u kontroliranim uvjetima izvan tih klimatskih podruÄja. Nakon oplodnje, Å¾enka ostaje plodna više godina, Äime se moÅ¾e objasniti velika uspješnost kornjaÄa kod